

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Michał Laskowski

w sprawie **P.J. i M.M.**

skazanych za popełnienie czynów z art. 197 § 2 i 3 pkt 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu bez udziału stron (art. 539e § 1 k.p.k.),

w dniu 16 lipca 2025 r.,

skarg obrońców

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

z dnia 8 lipca 2024 r., sygn. akt II AKa 346/21,

uchylającego wyrok Sądu Okręgowego w Elblągu

z dnia 12 marca 2021 r., sygn. akt II K 83/18,

i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania,

p o s t a n o w i ł:

I oddalić skargę;

II obciążyć P.J. i M.M. kosztami postępowania skargowego.

[WB]

UZASADNIENIE

P.J. i M.M. stanęli pod zarzutem popełnienia trzech przestępstw zgwałcenia z art. 197 § 1, 2 i 3 pkt 1 k.p.k. w stosunku do trzech pokrzywdzonych, w tym dwóch małoletnich (pkt I, II, III, VI, VII, i VIII a.o.), nadto P.J. zarzucono popełnienie przestępstwa zmuszania do uprawiania prostytucji przez osobę małoletnią tj. czyn z art. 203 k.k. i sutenerstwa wobec osoby małoletniej tj. czyn z art. 204 § 2 i 3 k.k.

oraz stosowania gróźb karalnych wobec małoletniego świadka tj. o czyn z art. 245 k.k. (pkt IV i V a.o.). Sąd Okręgowy w Elblągu, wyrokiem z 12 marca 2021 r. skazał podsądnych na dwie kary jednostkowe za popełnienie czynów z art. 197 § 1, 2 i 3 pkt 1 k.k. (pkt I, II, VI, VII wyroku SO) w wymiarze 3 i 4 lat pozbawienia wolności, które połączył węzłem kary łącznej 5 lat pozbawienia wolności (pkt III i VIII wyroku SO) i orzekł środki karne z art. 42 § 2 i 4 k.k. i zadośćuczynienia z art. 46 § 1 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. (pkt IV i IX wyroku SO), uniewinnił ich od jednego zarzucanego im czynu zgwałcenia osoby małoletniej popełnionego wspólnie z art. 197 § 1 i § 3 pkt 1 k.k. (pkt V i X wyroku SO) a P. J. uniewinnił od zarzuczanych mu czynów z art. 203 k.k. w zb. z art. 204 § 2 i § 3 k.k. oraz z art. 245 k.k. Po rozpoznaniu apelacji prokuratora i obrońców Sąd Apelacyjny w Gdańsku, wyrokiem z 8 lipca 2024 r., uchylił zaskarżony wyrok Sądu pierwszej instancji w części uniewinniającej obu skazanych oraz zmienił ten wyrok co do dwóch pozostałych zgwałceń przyjmując, że dopuścili się oni jednego czynu z art. 197 § 3 k.k. w zw. z art. 197 § 1 k.k. w zw. z art. 197 § 2 k.k. i drugiego z art. 197 § 1 i § 3 pkt 3 i za to wymierzył im po dwie kary jednostkowe 3 lat pozbawienia wolności i karę łączną 4 lat pozbawienia wolności.

Od orzeczenia Sądu odwoławczego dwie skargi wnieśli obrońcy w trybie art. 539a k.p.k. i art. 539b § 1 k.p.k. Podnieśli w nich, po pierwsze bezwzględną przyczynę odwoławczą, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. polegającą na tym, że w składzie Sądu orzekającego w drugiej instancji zasiadał sędzia, który „przeszedł proces nominacyjny przed neo - KRS”, w związku z czym sąd miałby być nienależycie obsadzony a po drugie uchybienie przepisom art. 437 § 2 k.p.k. i art. 454 k.p.k. Przy tak sformułowanych zarzutach wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku jako sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

W sprawie nie wpłynęły odpowiedzi na skargi.

Do Sądu Najwyższego wpłynęły dwie kasacje obrońców i oczekują na wyznaczenie terminu rozstrzygnięcia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skargi okazały się niezasadne.

Jak wynika z treści art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k. uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeżeli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Sąd Najwyższy, przeprowadzając kontrolę skargową, ogranicza się do badania, czy w sprawie, na etapie postępowania przed sądem pierwszej lub drugiej instancji, zachodzi bezwzględna przyczyna odwoławcza (art. 439 § 1 k.p.k.) albo czy sąd odwoławczy zasadnie uznał, że ma miejsce wypadek wskazany w art. 454 k.p.k. albo konieczne jest przeprowadzenie na nowo przewodu w całości.

Skarżący w przedmiotowej sprawie wskazali na wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej mającej polegać na tym, że Sąd Apelacyjny przeprowadzający kontrolę instancyjną był nienależycie obsadzony (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.), albowiem w składzie orzekającym brał udział sędzia powołany do pełnienia urzędu sędziego Sądu Apelacyjnego w Gdańsku przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z 8 grudnia 2017 r. Jakkolwiek w świetle uchwały połączonych 3 Izb Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. (BSA I – 4110 – 1/20) należy tu mówić o wadliwym powołaniu na stanowisko sędziego, to jednak *in concreto* fakt ten nie wywarł negatywnego wpływu na sposób rozpoznania przez Sąd drugiej instancji środka odwoławczego. Skarżący na poparcie przeciwnej tezy nie przedstawili żadnej argumentacji. Przede wszystkim trzeba wskazać, że nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., nie zachodzi wyłącznie dlatego, że w składzie sądu bierze udział sędzia rekomendowany do tego urzędu przez Krajową Radę Sądownictwa powołany do życia ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. Kwestię zasadności zarzutu nienależytej obsady sądu można brać pod uwagę wyłącznie wtedy, gdy zostanie wykazane, jakie konkretnie okoliczności miałyby mieć wpływ na podanie w wątpliwość niezawisłości i bezstronności sądu, który ma orzekać w danej sprawie. Temu wymogowi nie sprostali autorzy rozpatrywanych skarg. Uchybienie wskazane przez obrońców zawierało wyłącznie krytykę procedury nominacyjnej przeprowadzonej przez KRS w jej kształcie z 8 grudnia 2017 r. bez podania ani jednego merytorycznego argumentu mogącego wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego wskazanego w skargach przy rozpoznawaniu

apelacji od nieprawomocnego wyroku m.in. uniewinniającego Sądu Okręgowego w Elblągu.

Odnosnie zarzutu z art. 437 § 2 k.p.k. w zw. z art. 454 § 1 k.p.k. to analiza sprawy doprowadziła Sąd Najwyższy do stwierdzenia, że Sąd Apelacyjny w Gdańsku wywiązał się z powinności ciążących na nim w świetle art. 437 k.p.k. Mianowicie, po rozpoznaniu apelacji wniesionych na niekorzyść oskarżonych uniewinnionych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym Sąd ten uznał zarzuty zwykłego środka odwoławczego za zasadne i, powołując się na art. 454 § 1 k.p.k., wydał wyrok kasatoryjny. Zdaniem instancji odwoławczej, dysponującej kompletnym materiałem dowodowym, rysowała się realna perspektywa wydania wyroku skazującego, który jednak nie mógł zapaść przed tym Sądem ze względu na blokującą go regułę *ne peius*. Bezsporne jest, że Sąd Najwyższy w postępowaniu skargowym nie był uprawniony do badania i merytorycznej oceny słuszności stanowiska Sądu odwoławczego w przedmiocie odpowiedzialności karnej oskarżonych.

Z powyższych względów oddalono skargę obrońcy oskarżonego.

[WB]

[r.g.]